

ITÄMERIHAASTE

Viisi aaltoa Itämeren hyväksi

Naantalin kaupungin Itämeri-toimenpideohjelma 2016 – 2018

Hyväksytty kaupunginhallituksessa

21.3.2016 § 91

Sisällysluettelo

Julkilausuma.....	3
Johdanto.....	4
1. Kirkkaat rannikkovedet.....	5
Edellisen ohjelmakauden toteutuneet toimenpiteet	
Jätevesi- ja hulevesiverkoston parannustyöt	5
Maatalouden hankkeet	5
Haja- ja loma-asutuksen jätevesien neuvonta- ja suunnitteluhankkeet.....	6
Vesistöihin liittyvät suunnitelmat ja seurannat	6
Viranomais määräykset	6
Toimenpiteet kaudelle 2016 - 2018	
Jätevedenpuhdistus, viemäriverkosto ja hulevedet	7
Teollisuus	7
Maatalous	8
Muut toimenpiteet	8
2. Hyvinvoiva meriluonto.....	9
Edellisen ohjelmakauden toteutuneet toimenpiteet	
Toimenpiteet kaudelle 2016 - 2018	
3. Puhdas ja turvallinen vesiliikenne	11
Edellisen ohjelmakauden toteutuneet toimenpiteet	
Toimenpiteet kaudelle 2016 - 2018	
4. Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö	14
Edellisen ohjelmakauden toteutuneet toimenpiteet	
Toimenpiteet kaudelle 2016 – 2018	
5. Aktiivinen Itämeri-kansalaisuus.....	15
Edellisen ohjelmakauden toteutuneet toimenpiteet	
Toimenpiteet kaudelle 2016 - 2018	

Julkilausuma

Vuonna 2007 Helsingin ja Turun kaupungit sitoutuivat konkreettisiin vapaaehtoiisiin toimiin rannikkovesien ja koko Itämeren hyväksi; syntyi Itämerihaaste. Itämeri nostettiin kaupunkien strategiatyöhön, Helsingin kaupungin strategiaohjelmaan ja Turun kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaan.

Kaupunkien yhteisessä Itämeri-toimenpideohjelmassa oli yhdeksän teeman alla 37 konkreettista toimenpidettä, joita ryhtyi toteuttamaan kymmenkunta virastoa ja hallintokuntaa molemmista kaupungeista. Kaupungit sitoutuivat vähentämään aiheuttamaansa ravinteiden piste- ja hajakuormitusta sekä laivaliikenteen ja veneilyn päästöjä, kehittämään öljyntorjuntavalmiuttaan sekä lisäämään tutkimusta, tietoisuutta ja yhteistyötä rannikkovesien ja koko Itämeren tilan parantamiseksi. Työtä koordinoi Helsingissä ympäristökeskus ja Turussa ympäristötoimiala.

Konkreettisten vesiensuojelutoimenpiteiden lisäksi kaupungit sitoutuivat panostamaan kansainväliseen ympäristöyhteistyöhön, vesiensuojelun tutkimukseen sekä yleisen Itämeri-tietoisuuden lisäämiseen. Kaupunkien omien toimenpiteiden lisäksi myös muut toimijat haastettiin mukaan talkoisiin. Vuosien 2007–2013 aikana noin 200 organisaatiota Suomesta ja muista Itämeren maista, kuten kuntia, yrityksiä, yhdistyksiä, oppilaitoksia ja yliopistoja, alueellisia toimijoita ja valtion laitoksia, otti Itämerihaasteen vastaan. Lähes puolet kumppaneista on yhdistyksiä etujärjestöistä harrastusjärjestöihin, rotareihin ja ympäristöjärjestöihin ja noin kolmannes kaupungeja ja kuntia. Lisäksi mukana on kymmeniä PK- ja suuryrityksiä sekä oppilaitoksia yliopistoista alakouluihin.

Itämerihaaste on toimintamuotona ainutlaatuinen. Sen ytimen muodostavat paikallisella tasolla ja organisaatioiden omassa toiminnassa tehtävät konkreettiset vesiensuojelutoimenpiteet, jotka ylittävät lainsäädännön minimivaatimukset. Suurella joukolla haasteen vastaanottaneista on oma Itämeri-toimenpideohjelma. Helsingin ja Turun kaupungit tarjoavat Itämerihaasteen verkostossa oleville kumppaneilleen mahdollisuuden jakaa hyviä käytäntöjä, oppia uusia toimintamalleja ja rakentaa siltoja erilaisten toimintakulttuurien välillä.

Helsingin ja Turun kaupunkien Itämeri-toimenpideohjelmaa on nyt toteutettu seitsemän vuotta, ja se on toteutunut monelta osin erittäin hyvin ja tukenut kaupunkien satamia, vesilaitoksia, pelastuslaitoksia, liikunta-, rakennus-, kaupunkisuunnittelu- ja opetustoimia sekä kansainvälistä toimintaa huomioimaan toimintansa vesistövaikutuksia tai lisäämään tietoisuutta Itämeren tilasta ja siihen vaikuttamisen mahdollisuuksista omien työntekijöidensä, sidosryhmiensä ja asiakkaidensa keskuudessa.

Itämerihaaste ei ole valmis. Kansallinen ja kansainvälinen toimintaympäristö niin Itämeren suojelukomission HELCOM:n kuin Euroopan unionin puolelta on vuosien saatossa muuttunut; lisää toimia tarvitaan. Tältä uudella toimenpideohjelmalla Helsingin ja Turun kaupungit sitoutuvat jatkamaan työtä rannikkovesien ja koko Itämeren hyväksi vuosina 2014–2018. Samalla ne haastavat uudet toimijat mukaan yhteistyöhön ja nykyiset kumppanit uudistamaan omat toimenpideohjelmansa.

Helsingissä ja Turussa marraskuussa vuonna 2013

Kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Kaupunginjohtaja
Aleksi Randell

Johdanto

Naantali on merellinen teollisuus-, matkailu ja satamakaupunki, jolle meri ja sen hyvinvointi ovat aina olleet erittäin tärkeitä. Kaupungin pinta-alasta suurin osa on saaristoa ja vesialue on maa-aluetta suurempi. Naantalin kaupungin elinvoimainen ja kehittyvä saaristoalue on osa ainutlaatuista Saaristomerta. Yritystoiminta ja matkailu ovat riippuvaisia saariston olosuhteista ja ovat vahvasti sidoksissa alueen luontoarvoihin, mutta samalla ne aiheuttavat myös paineita herkälle ympäristölle.

Vuonna 2007 Turku ja Helsinki haastoivat muut kunnat ja Itämeren alueella toimivat tahot Itämeren tilan parantamiseen; syntyi Itämerihaaste. Naantalin kaupunki otti haasteen vastaan ja sitoutui toimimaan merialueen tilan parantamiseksi. Naantalin kaupunginhallitus hyväksyi Naantalin ensimmäisen toimenpideohjelman 12.4.2010.

Itämerihaaste ei ole kuitenkaan vielä valmis; lisää toimia tarvitaan. Helsinki ja Turku julkaisivat uuden Itämeri-toimenpideohjelmansa vuosille 2014 - 2018. Samalla ne haastoivat uudet toimijat mukaan yhteistyöhön ja nykyiset kumppanit uudistamaan omat toimenpideohjelmansa. Uudelle kaudelle on määritelty uudet teemat, joita ovat: kirkkaat rannikkovedet, hyvinvoiva meriluonto, puhdas ja turvallinen vesiliikenne, suunnitelmallinen vesialueiden käyttö ja aktiivinen Itämeri-kansalaisuus.

Naantalin kaupunki vastaa haasteeseen uudella toimenpideohjelmalla, joka on laadittu vuosille 2016 - 2018. Ohjelman rakenne noudattaa Helsingin ja Turun kaupunkien ohjelmaa. Ohjelman toteuttamisessa tarvitaan kaupungin eri hallintokuntien välistä yhteistyötä ja toimintatapojen kehittämistä. Naantalissa ohjelman toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan vuoden välein.

Yhteisenä tavoitteenamme on puhdas ja tuottava Itämeri.

1. Kirkkaat rannikkovedet

Ihmisen aiheuttama rehevöityminen on keskeinen Itämeren ongelma, josta aiheutuu haittaa muun muassa meren virkistyskäytölle ja kalakannoille. Rehevöityminen tarkoittaa levien sekä vesikasvillisuuden kiihtynyttä kasvua, mikä johtuu liian runsaasta ravinteiden, erityisesti typen ja fosforin määrästä. Rehevöitymisen yksi selkeimmin näkyvistä vaikutuksista on lähes jokaiselle tutut sinileväesiintymät. Kun meri rehevöityy, myös ruovikot tihentyvät, vesikasvit lisääntyvät, pohjat liettyvät, vesi samenee ja kalasto muuttuu särkikalavaltaiseksi. Erityisesti ahdinparta ja muut rihmalevät lisääntyvät ja rakkolevä katoaa.

Ilmaston lämpenemisen myötä lumipeitteisyys vähenee sekä sateisuus ja sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. Tämän vuoksi valumat pelloilta lisääntyvät ja mereen päätyvä ravinnekuormitus kasvaa. Valuma-alueen vaikutus Itämereen on merkittävä, siksi merta on suojeltava muuallakin kuin rannikolla. Hyvä maankäytön suunnittelu ja hulevesien hallinta korostuvat, jotta tulvien haittoja ja ravinteiden pääsyä vesistöihin voidaan estää.

Tavoitteena on vähentää eri lähteistä vesistöihin ja Itämereen tulevaa rehevöittävien ravinteiden kuormitusta.

Edellisellä ohjelmakaudella toteutuneita toimenpiteitä

Jätevesi- ja hulevesiverkoston parannustyöt

- Velkuan jätevedenpuhdistamolle myönnettiin ympäristölupa ja puhdistamoa saneerattiin vuosina 2012 - 2013.
- Rymättylä-Merimasku siirtoviemäri valmistui vuonna 2013, minkä jälkeen myös Rymättylän alueen jätevedet on johdettu Turun Seudun Puhdistamo Oy:n Kakolanmäen jätevedenpuhdistamoon. Tällöin Rymättylän jätevedenpuhdistamo poistettiin käytöstä. Siirtoviemäri mahdollistaa uusien vesiosuuskuntien liittymisen viemäriverkostoon.
- Jätevesipumppaamoiden ylivuotojen hallintaa on parannettu asentamalla pumppaamoihin mittakaivoja.
- Naantalin kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma vuoteen 2020 saakka on päivitetty ja hyväksytty vuonna 2011.
- Kaupungin vesihuoltolaitoksen toiminta-alue on hyväksytty vuonna 2014.
- Ahteentaan, Laitsalmen ja Mälsälän vesiosuuskuntien toiminta-alueet on kaupunginhallitus hyväksynyt vuosien 2010 - 2014 aikana.

Maatalouden hankkeet

- Neuvonta- ja kartoitushankeessa Tasapainoa luontoon - Balans i Naturen (2010 - 2014) kartoitettiin Rymättylän alueella kohteet, joihin voisi perustaa suojavyöhykkeitä ja monimuotoisuuskosteikkoja.

- Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja MTK:n yhteistyöhankkeet TEHO (2008 - 2011) ja TEHO Plus (2011 - 2013) pyrkivät vähentämään maatalouden vesistö- ja ympäristökuormitusta sekä lisäämään luonnon monimuotoisuutta. Hankkeisiin osallistui myös naantalilaisia viljelijöitä.

Haja- ja loma-asutuksen jätevesien neuvonta- ja suunnitteluhankkeet

- Naantalin alueella toteutettiin yhteistyökumppaneiden kanssa kolme eri haja-asutuksen jätevesihanketta: KIRSTU (2009 - 2012), HAKKU (2012 - 2013) ja MINWA (2009 - 2013).

Vesistöihin liittyvät suunnitelmat ja seurannat

- Naantalin alueen järvet ja niihin tehdyt kunnostustoimenpiteet luettelointiin vuonna 2013.
- Turun ympäristön merialueen vedenlaatua on seurattu ympäristölupapäätöksissä velvoitetuin tarkkailututkimuksin.
- Riiaistenjärven laskuojassa, Ruokorauman tien alitse virtaavassa Jokiojassa sekä Taatistenjärven laskuojassa on veden laatua seurattu jatkuvatoimisilla mittareilla vuosina 2010 - 2012.

- Rymättylän Kirkkojärveä on kunnostettu Kirkkojärvi-yhdistyksen toimesta.
- Nuikonlahden vesiensuojeluyhdistys ry teki veden laatua parantavia toimia Nuikonlahden, Pikku-Nuikon ja Ruokorauman salmen valuma-alueella.
- Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ranta- ja maatalousalueiden yleissuunnitteluhanke Rymättylän ja Merimaskun alueilla valmistui vuonna 2015.

Viranomaismääräykset

- Naantalin uudet ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan 2012. Ympäristönsuojelumääräyksillä annetaan alueelliset olosuhteet huomioivia määräyksiä esimerkiksi jätevesien puhdistamisesta ja käsittelystä.
- Turun kaupunkiseudun jätehuoltomääräykset tulivat voimaan vuonna 2015. Määräykset koskevat muun muassa jätteiden ja jätevesilietteiden käsittelyä.
- Teollisuuden ja maatalouden ravinne- ja muuta vesistökuormitusta rajataan muun muassa ympäristöluvilla ja toiminnan valvonnalla. Maataloudessa myös ns. nitraattiasetuksella ehkäistään ravinteista aiheutuvia ympäristöpäästöjä.

TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2016 - 2018

Jätevedenpuhdistus, viemäriverkosto ja hulevedet

Rankkasateiden lisääntyessä hulevesien hallinnan merkitys kasvaa. Toimintakaudella kiinnitetään erityisesti huomiota hulevesisuunnitteluun ja suunnitelmien toteuttamiseen.

- Keskustan alueella vuonna 2014 tehtyä hulevesisuunnittelua jatketaan. Suunnitelma valmistuu vuonna 2016.
- Toteutetaan Manner-Naantalin osayleiskaavatyön yhteydessä vuonna 2015 laadittua hulevesisuunnitelmaa.
- Kaavojen laatimisen yhteydessä otetaan huomioon hulevesiasiat ja tehdään yhteistyötä eri viranomaisien ja toimijoiden kanssa.
- Hulevesien käsittelyssä toteutustavaksi valitaan paras ratkaisu vesistön ja viihtyisän ympäristön kannalta (maisemaelementti).
- Naantalin kaupungin vesihuoltolaitoksen toiminta-alue päivitetään vuoden 2016 aikana.
- Paineviemäri saneerataan Luonnonmaalla 2016 - 2017.
- Jätevesipumppaamoihin asennetaan lisää mittakaivoja.
- Laaditaan viemäriverkoston saneeraus-suunnitelma.

- Ohjataan ja neuvotaan uusia vesiosuuskuntia.
- Hyväksytään vesiosuuskuntien toiminta-alueita.
- Valvotaan viemäriverkoston liittymistä vesihuoltolaitoksien toiminta-alueilla.
- Haja-asutusalueen kiinteistöjen omistajille annetaan ohjausta ja neuvontaa jätevesien käsittelystä, jotta käsittelyjärjestelmät täyttävät vaatimukset.
- Osallistutaan Valonian jätevesihankkeisiin.

Teollisuus

Teollisuuden ravinne- ja muuta vesistökuormitusta rajoitetaan ympäristöluvilla ja toiminnan valvonnalla. Määräyksiä annetaan esimerkiksi jätevesien ja hulevesien johtamisesta ja käsittelystä sekä ilmapäästöistä.

- Laitokset tarkkailevat vesistöjen tilaa tarkkailututkimuksin.
- Naantalin satamassa käyvien laivojen jätevesien vastaanottomahdollisuudet paranevat, kun puuttuva siirtoviemäri satamasta Luolalan pumppaamolle rakennetaan 2016-2017. Samalla Finnfeeds Finland Oy:llä on mahdollisuus liittyä viemäriverkoston.

Maatalous

Ympäristölupien lupamääräyksillä ja ns. nitraattiasetuksen mukaisilla määräyksillä vaikutetaan maataloudesta tulevien päästöjen määrään ja laatuun.

- Maanomistajat voivat hyödyntää Rymättylän ja Merimaskun ranta- ja maatalousalueiden yleissuunnittelun tuloksia.
- Naantalin kaupungin omistamia viljelysmaita on noin 150 hehtaaria. Selvitetään ja huomioidaan vuokrasopimuksissa peltolohkon ominaisuudet ja vesistövaikutukset. Velvoitetaan ja kannustetaan sopimuksissa hyviin viljelykäytäntöihin, kuten riittäviin suoja-kaistoihin ja -vyöhykkeisiin, huolehtimaan maan rakenteesta, pH:sta ja kasvipeitteisyydestä.
- Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan ravinteiden kierrätys Hankkeisiin.

Muut toimenpiteet

- Luonnonmaan Matalahti ruopataan ja kunnostetaan veden vaihtuvuuden, veden laadun ja alueen virkistyskäytön parantamiseksi.

- Neuvotaan ja ohjataan paikallisia vapaaehtoisia vesiensuojeluyhdistyksiä.
- Myönnetään avustuksia vapaaehtoisille vesiensuojeluyhdistyksille.
- Päivitetään ympäristönsuojelumääräykset.

VASTUUTAHOJA:

Kaavoitus, maaseutuasiamies, saaristolautakunta, vesihuolto, ympäristönsuojelu

2. Hyvinvoiva meriluonto

Itämereen kulkeutuu monia haitallisia aineita, kuten raskasmetalleja ja orgaanisia tinayhdisteitä, jotka kertyvät pohjan sedimentteihin ja eliöihin. Suotuisissa olosuhteissa nämä aineet jäävät pysyvästi meren pohjaan jatkuvasti kerrostuvien uusien sedimenttikerrosten alle. Sedimentin sisältämät haitalliset aineet voivat kuitenkin päätyä takaisin meriveteen ja sitä kautta ravintoketjuun esimerkiksi laivaväylien ja satama-alueiden ruoppausten seurauksena. Vedenalaisen melun määrää ovat lisänneet vedenalaiset rakennustyöt, kuten ruoppaukset, räjäytykset ja paalutukset sekä lisääntyneet liikennemäärät. Muovinen mikroroska on vakava ja kasvava ongelma Itämeren meriekosysteemeille. Mikroroskaa syntyy, kun muovi hajoaa vedessä pieniksi hiukkasiksi. Lisäksi kosmetiikasta ja vaatteista päätyy jäteveden mukana mereen pieniä mikroroskia. Haitta-aineiden vaikutukset kohdistuvat meren eliöstöön ja ravinnoksi käytettävien eläinten ja kasvien kautta myös ihmiseen. Haitalliset aineiden vaikutukset koskevat meriympäristön lisäksi meren virkistyskäyttöä ja rannikon elinkeinotoimintaa.

Tavoitteena on alentaa haitallisten aineiden pitoisuuksia, roskaantumista ja melua meriympäristössä niin, että meriluonto voi hyvin ja meren hyötykäyttö on kestävä.

Edellisellä ohjelmakaudella toteutuneita toimenpiteitä

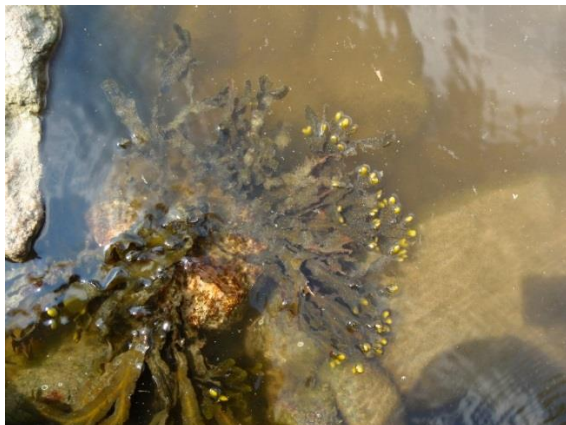
- Naantalın sataman ja Turun Korjaustelakka Oy:n edustan merialueen pohjasedimenttien haitta-aineet selvitettiin vuonna 2009.
- Turun Satama ja Naantalın Satama etivät yhteistyössä uutta meriläjäytysaluetta ruopattavien sedimenttien läjitykseen. "Airiston yhteisläjäytysalue - Tutkimusten yhteenvetoraportti" valmistui vuonna 2015.
- Venesatamien ja telakoiden ympäristöohje päivitettiin vuonna 2014 yhteistyössä Turun seudun kuntien ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n kanssa.
- Naantali osallistui Valonian selvityshankkeeseen jätevesien ja lietteiden haitta-aineista ja niiden vähentämisestä. Raportti "Haja-asutuksen saka- ja umpikaivolietteiden tilakäsittely ja käyttö maataloudessa" valmistui vuonna 2014.
- Ympäristönsuojelumääräyksissä kielletään lumenkaatopaikan sijoittaminen vesistöön ja pohjavesialueille. Naantalın lumenkaatopaikka sijaitsee Luonnonmaalla.
- Kaupungin vuokraamien viljelypalstojen vuokrasopimusehtojen mukaan palstoilla on saanut käyttää vuodesta 2015 alkaen vain luonnonmukaisia torjuntamenetelmiä.

TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2016 - 2018

- Uuden puhtaiden ruoppausmassojen meriläjäytysalueen lupahakemus jätetään aluehallintovirastoon.
- Selvitetään ruoppausmassojen maaläjäytyspaikkoja Naantalissa.
- Venesatamien jätehuoltosuunnitelmat päivitetään.
- Toteutetaan venetelakoille ja satamille laadittua ympäristöohjetta.
- Osallistutaan vuotuisen Pidä Saaristo Siistinä Ry:n organisoimaan Siisti biitsi -kampanjaan.
- Ehkäistään meren roskaantumista pitämällä yllä riittävää jäteastioiden määrää yleisillä alueilla ja lisäämällä jäteastioita tarvittaessa.
- Ohjuoksutukset ja ylivuodot jätevesipumppaamoilta minimoidaan, jotta haitta-aineita ei pääse vesistöihin.
- Tarkistetaan golfkenttien ympäristönsuojelulain nojalla annetut määräykset koskien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä.
- Alueiden kaavoitusvaiheessa otetaan huomioon lumen varastointitarpeet ja varmistetaan sulamisvesien kuluminen hulevesiverkostoon.

VASTUUTAHOJA:

Naantalin Satama Oy, viheryksikkö, kaavoitus, ympäristönsuojelu

3. Puhdas ja turvallinen vesiliikenne

Itämeri on luokiteltu erityisen herkäksi ja siten erityissuojelua tarvitsevaksi merialueeksi kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n (International Maritime Organisation) toimesta. Meriliikenne Itämerellä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti ja kasvun ennustetaan jatkuvan edelleen. Meriliikenteen merkittävimmät päästöt Itämeren kannalta ovat typpi- ja rikkipäästöt ilmaan. Vilkas laivaliikenne voi myös kiihdyttää rehevöitymistä aaltojen ja potkurivirtausten nostaessa pohjan ravinteita pintaan. Laivatekniikassa on viimevuosien aikana tapahtunut paljon teknistä kehitystä ja siten päästöjen vähentymistä. Lisäksi päästöjä rajoitetaan tiukentamalla lainsäädännöllä: EU:n rikkidirektiivi rikkipäästöjen rajoittamiseksi tuli voimaan vuoden 2015 alussa.

Öljy- ja kemikaalikuljetusten, matkustajaliikenteen sekä vapaa-ajan veneilyn kasvaessa myös onnettomuusriskit kasvavat. Etenkin Saaristomeren matalat rannikot ja saaristot sekä talviolosuhteet lisäävät onnettomuuksien vaaraa. Onnettomuuksien seurauksista kärsivät rantojen asukkaat ja luonto, elinkeinot, vedenalainen ekosysteemi sekä merilinnut.

Tavoitteena on vähentää ja ehkäistä erikokoisten alusten päästöjä ilmaan ja veteen, sekä varmistaa riittävä öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ennaltaehkäisy.

Edellisellä ohjelmakaudella toteutuneita toimenpiteitä

- Aluksien saattamista ja varmuuspuomituk-sia käytetään onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja meriturvallisuuden parantamiseen.
- Valmiussuunnitelma öljyvahinkojen haittojen vähentämiseksi ja kriittisten alueiden suojaamiseksi toteutettiin muun muassa Naantalin alueella vuosien 2012 - 2013 aikana.
- Vesistön äärellä sijaitsevat polttonesteenjalkeluasemat tarkastettiin.
- Asennettiin yksi septitankin tyhjennyspiste lisää Naantalin alueelle ja parannettiin Kirkkolahden tyhjennyspisteen soveltuvuutta suuremmille aluksille.
- Särkäsalmeen uponnut Lempi-laiva nostettiin ylös vuonna 2014.
- Merialueen turvallisuutta parannettiin poistamalla Naantalin edustalla sijaitseva Moton matala ja syventämällä Utö-Naantali -väylä 15,3 metriin.
- Turvallisuuden ja melun vähentämisen vuoksi Kirkkosalmella, Kirkkolahdella ja

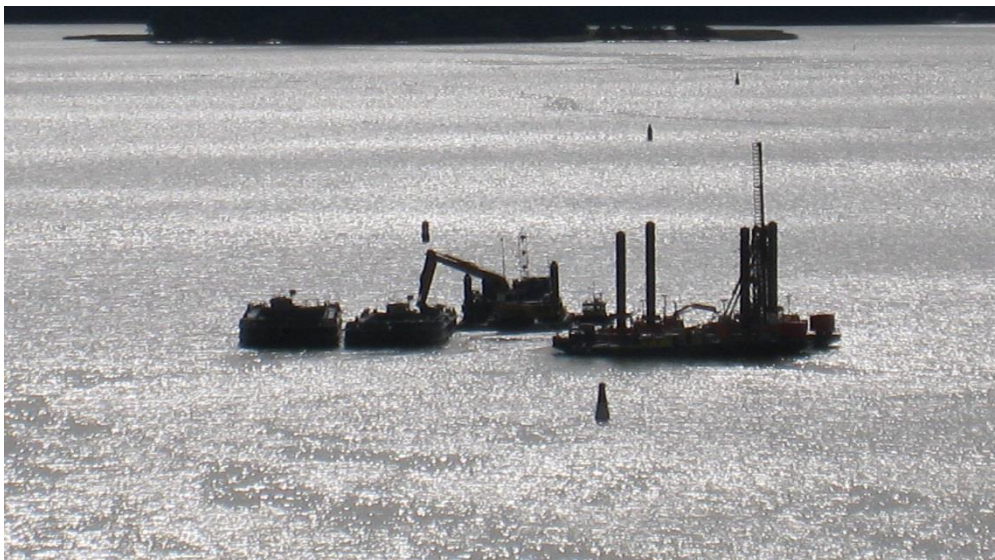
Raudustenselällä on rajoitettu jääpeitteen aikana moottoriajoneuvoilla ajoa.

- Vuonna 2012 selvitettiin alusten painolasti-vesien mukana tai alusten runkoon kiinnittyneinä meriteitse kulkeutuvia vieraslajeja.

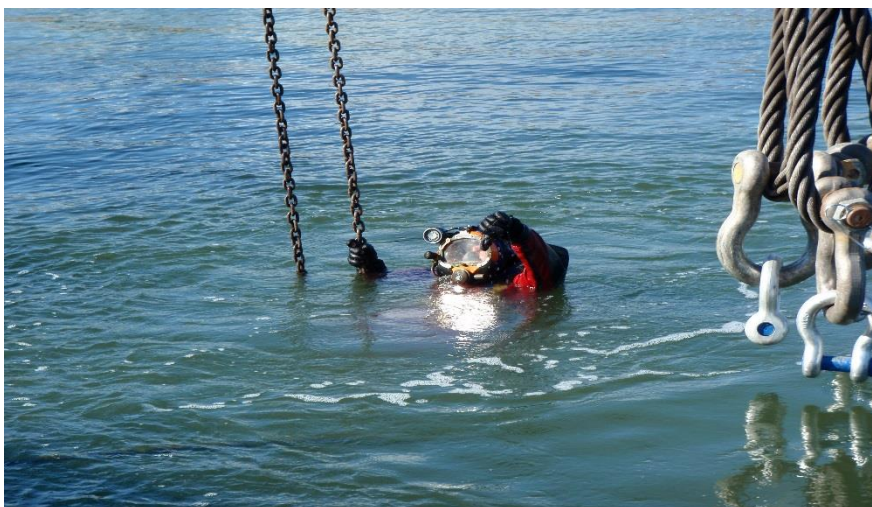
- Naantalın Satamassa tehtiin useita teknisiä parannuksia, joilla ympäristöriskejä voidaan torjua (mm. rakennettiin vaarallisten aineiden vuotojen keräilyyn tarkoitettu vaaroalue, sadevesiviemäriä varustettiin sulkuventtiilein, öljyn- ja hiekanerotuskaivoin)
- Satamassa laadittiin öljyvahinkojen ja aluskemikaalien torjuntasuunnitelma ja hankittiin lisää öljyntorjuntakalustoa.
- Satama osallistui ympäristölupamääräystensä edellyttämällä tavalla merialueen vesi- ja kalataloudelliseen tarkkailuun.
- Satamassa parannettiin alusjätteiden vastaanottoa ja lajittelumahdollisuuksia.

- Selvitetiin Naantalın Sataman ja Pohjois-Airiston vesien sameuden taustapitoisuudet ja alusten potkurivirtojen aiheuttamia samentumia.

TOIMENPITEITÄ KAUDELLA 2016 - 2018

- Itämeren alueiden toimijoiden kykyä varautua onnettomuuksiin parannetaan yhdenmukaistamalla Itämeren alueen pelastuslaitosten ja satamien turvallisuuskäytäntöjä. Mm. Naantalin Satama on mukana yhteistyöhankkeessa, HAZARD, (2016-2019).
- Poistatetaan romualuksia saaristosta.
- Satamaan rakennetaan alusten harmaa- ja käymälävesien vastaanottojärjestelmä, joka liitetään kunnalliseen viemäriverkostoon.
- Merellä järjestetään suuronnettomuusharjoitus keväällä 2016.
- Saaristomeren alueen alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma valmistuu keväällä 2016. Naantalin kaupunki on mukana ohjelman valmistelussa.
- Naantalin kaupunki on mukana kehittämässä öljyntorjuntakalustoa Saaristomereillä, siten että kalusto saataisiin nopeasti vahinkopaikalle.

VASTUUTAHOJA:

Naantalin Satama Oy, yhdyskuntatekniikka, ympäristönsuojelu

4. Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö

Merellä tapahtuva toiminta, kuten meriliikenne, virkistyskäyttö, kalastus, kalankasvatus, laivaväylien ja satamien rakentaminen, ruoppaustyöt sekä merihiekan- ja soran otto vaikuttavat meriluontoon. Maa- ja vesialueiden suunnitelmallisella käytöllä ja kaavoituksella edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista. Näin turvataan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen ja varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Tavoitteena on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä vesialueiden käyttö.

Tavoitteena on, että suunnittelussa otetaan huomioon sekä ympäristön muutokset että ihmisten toiminnan aiheuttamat muutokset. Hyvällä suunnittelulla sovitetaan yhteen samoille ranta- ja vesialueille kohdistuvat erilaiset toiminnot.

Edellisellä ohjelmakaudella toteutuneita toimenpiteitä

- Naantalin kaupungilla on ollut Saaristo-ohjelma vuodesta 2010 lähtien. Tavoitteena on luoda yhteinen näkemys saaristoalueiden kehittämisestä elinvoimaiseksi osaksi Naantalin kaupunkia.

TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2016 – 2018

- Jatketaan Saaristo-ohjelman kehittämistä ja toteuttamista.
- Laaditaan karttamuotoinen yhteenveto Naantalin kaupungin vesialueelle ja rannoille kohdistuvista erilaisista toiminnoista (mm. väylät, putket ja kaapelit, teollisuuslaitokset, satamat ja kalankasvattamot, luonnonsuojelualueet, herkäät vedenalaiset alueet ja uimarannat).
- Hyödynnetään Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU) aineistoa.
- Kaavoituksessa selvitetään ja otetaan huomioon meri- ja ranta-alueiden luonto ja ympäristönäkökohdat.
- Merialueen rakennushankkeita koskevissa lausunnoissa ja luvissa otetaan huomioon luonto ja ympäristönäkökohdat.
- Varmistetaan rantojen monipuolinen käyttö asumisen, yritystoiminnan, matkailun, vapaa-ajan toimintojen, maisemansuojelun ja vesien suojelun näkökulmasta.

VASTUUTAHOJA:

Kaavoitus, rakennusvalvonta, saaristolautakunta, ympäristönsuojelu

5. Aktiivinen Itämeri-kansalaisuus

Tiedottamisella ja valistuksella edistetään kuntalaisten tietoisuutta omien toimiansa vaikutuksesta Itämereen. Lisäksi tarvitaan ennen kaikkea myös konkreettisia toimia. Viranomaistointa täydentää yritysten, järjestöjen ja kansalaisten aktiivinen toiminta. Pienetkin päätökset ja teot saattavat olla paikallisesti hyvinkin merkittäviä.

Tavoitteena on edistää tietoisuutta Itämeren tilasta ja siihen vaikuttamisesta sekä näiden kytkeytymisestä taloudellisiin mahdollisuuksiin ja kilpailukykyyn. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa Itämeri-kokemuksen kautta sidosryhmien ja kuntalaisten osallistumista Itämeren suojeluun.

Edellisellä ohjelmakaudella toteutuneita toimenpiteitä

- Kuparivuoren koululla on Vihreä lippu-tunnus kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisesta.
- Velkuan koulu osallistui vuosina 2011 ja 2012 ja Lietsalan koulu vuonna 2013 Velho-hankkeen toteuttamiin vesikouluihin.
- Kirjastossa järjestettiin Tunnetko meresi -tapahtuma vuonna 2015.
- Naantalin kaupunki osallistui EkoCentrian Kestävät hankinnat -hankkeeseen 2014 - 2015. Naantalin kaupungin ateriapalvelut siirtyi käyttämään lähikalaa ja samalla haastoi naapurikaupunkeja mukaan lähikalan käyttöön.
- Saaristomeren Kalatalousstrategia 2014 - 2020 valmistui.
- Naantalin kaupunki sai Pro Kala ry:n tunnustuspalkinnon vuonna 2012 kaupungin aktiivisesta roolista kalatarjonnan kehittämisessä sekä ELO-säätiön Lentävä lautanen -palkinnon lähiruuan käytöstä 2014.
- Naantalin kaupungin ateriapalvelu liittyi Portaat luomuun -ohjelmaan.
- Naantalin Musiikkijuhlien yhteistyö Saaristomeren suojelurahaston kanssa on alkanut vuonna 2012. Myynnissä on erityinen Saaristomeri -lippu Naantalin Musiikkijuhlien konsertteihin, jonka avulla tuetaan Saaristomeren suojelurahastoa.

TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2016 - 2018

- Kuparivuoren koulu jatkaa Vihreä lippu -työtä.
- Päiväkodeissa ja kouluissa hyödynnetään Saaristomerta opetuksessa ja tarjotaan lapsille mereen liittyviä elämyksiä.
- Lähiruuan, muun muassa kalan käyttöä jatketaan ja mahdollisuuksien mukaan lisätään lähiruuan tarjontaa Naantalin kaupungin ateriapalveluissa.
- Ateriapalvelut jatkaa Portaas luomuun -ohjelmassa.
- Kaupunki osallistuu Kalatalousstrategian mukaisesti Saaristomeren kalatalousryhmän toimintaan.
- Kaupunki osallistuu Lounais-Suomen ympäristöohjelman Haastekampanjaan lähikalahaasteella.
- Kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä ja kestävyyttä kehitetään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.
- Lainataan Valonian Puhdasta vettä kansalle ja kaloille -näyttely kirjastoon.
- Naantalin Musiikkijuhlat jatkaa yhteistyötä Saaristomeren Suojelurahaston kanssa ja Saaristomeri-lipun tarjoamista Musiikkijuhlien konserteissa.
- Tuetaan vapaaehtoista vesiensuojelutyötä tekevien yhdistysten toimintaa.
- Järjestetään koulujen kanssa Vanhan kaupungin edustan merenpohjan siivoustapahtuma.
- Aktivoidaan kaupunkilaisia ja yhdistyksiä osallistumaan Itämeren suojelutempauksiin, kuten Siisti biitsi -tapahtumaan.
- Hyödynnetään sosiaalista mediaa tiedottamisessa.
- Paikallisissa tapahtumissa tuodaan esiin Itämeri-teemaa.
- Selvitetään yhteistyössä Naantalin Matkailun kanssa uusia keinoja tarjota matkailijoille tietoutta Itämeren tilasta sekä merensuojelusta.
- Jatketaan yhteistyötä Muumimaailman kanssa Itämeren suojeluasioiden esiin nostamiseksi. Muumimaailmassa on Itämeri-piste kesällä 2016.

VASTUUTAHOJA:

Ateriapalvelut, kaavoitus, saaristolautakunta, sivistystoimi, ympäristönsuojelu, Naantalin Matkailu, Naantalin Musiikkijuhlat

